

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E

Národní technická knihovna
National Technical Library

210 mm

Rekvalifikační kurs Národní technické knihovny

Jmenná katalogizace
II.

Radka Římanová

MARC - Machine Readable Cataloguing

-původně formát pro tisk katalogizačních záznamů

USMARC, CANMARC, BIBMARC, UNIMARC

struktura:

- pole, podpole, indikátory
- viz např. MARC21 – minimální záznam pro tištěné monografie,
http://www.nkp.cz/pages/page.php3?page=fond_marc_minzazntistmon.htm

ISBD - International Standard Bibliographic Description

Mezinárodní standardní bibliografický popis

specifikace pro :

pro staré tisky a prvotisky

pro analytické záznamy

počítačové soubory

pro kartografické dokumenty

pro seriálové publikace a ostatní pokračující informační zdroje

pro tištěné hudebniny

- prameny popisu

- interpunkce

Oblasti popisu podle ISBD

- Název a údaje o odpovědnosti
- Vydání
- Typ publikace
- Údaje o vydavateli
- Fyzický popis
- Edice
- Poznámky
- Standardní čísla a dostupnost

AACR2 - Angloamerická pravidla , revize 2

1. Část

na bázi ISBD

2. Část

selekční údaje

s napětím se očekává

RDA - [Resource Description and Access \[Popis zdrojů a přístup k nim\]](#)

RDA

sjednocuje pravidla z téměř z celého světa

Implementují FRBR studii

Měla by být použitelná i pro další metadatové formáty

např. Dublin Core

viz <http://www.webarchiv.cz/generator/dc.php>

MARC21 - rozvržení polí

000-099 pole pevné délky a kódovaná data (včetně ISBN, ISSN)

100-199 Záhloví (hlavní vstupní bod - jméno prvního autora)

200-299 Název, údaje o odpovědnosti, údaje o nakladateli a vydání

300-399 Fyzický popis

400-499 Edice

500-599 Poznámky

600-699 Předmětová část

700-799 Další autoři a názvy

800-899 Další záhlaví pro edice

900-999 Pole národního užití a odkazy

Používají se všechna pole MARC21?

Obvykle méně než 40

Mimo vlastní standard doporučuje národní a institucionální katalogizační politika

Číselná označení polí = jasná orientace, např. v Dotazech ke katalogizaci NK ČR

viz

<http://katdotaz.nkp.cz/>

Tři otázky okolo MARC21

Je MARC21 složitý?

Je tak složitý, jak složité jsou dokumenty, které popisuje. Dublin Core dnes také již nemá 15 elementů ...

Proč je výhodné mít v KIS pole pouze ze struktury MARC21, nepřidávat vlastní políčka a řádečky?

Umožňuje kopírování, ale i poskytování záznamů, přechod od starého KIS k novému KIS je o starost méně...

Zmizí MARC21 s RDA?

Ne, MARC21 je struktura dat pro ukládání, RDA jsou pravidla pro jejich vytváření

Authority

viz <http://authority.nkp.cz>

- Řízené *slovníky, databáze* standardizované podoby jména nebo pojmenování včetně doplnění možných variant téhož
- MARC21 pro authority

Postup práce při katalogizaci

1. Typ zdroje:

- monografie – opakování – co to je?
- pokračující dílo (seriál) - opakování – co to je?
- integrující zdroj - opakování – co to je?

Seriálové/monografické zpracovávání publikací z pokračujících konferencí, festivalů, veletrhů atd.

Viz http://www.nkp.cz/pages/page.php3?page=fond_monogrzprac_1.htm

- Publikace vydávaná jednou za 3 roku a v delší periodicitě = popis monografický
- Změna periodicity, změna nakladatele – není důvod zakládat nový záznam = řeší se v poznámce
- Popis je založen na prvním získaném svazku seriálu
- Neuvádějí se údaje, které se mění (např. místo konání konference, editoři sborníku) = řeší se v poznámce.
- Změna hlavního názvu seriálu – dojde-li ke změně v prvních 5 slovech hlavního názvu, vytváří se nový záznam s propojením na předcházející.
- Seriálově zpracované záznamy publikací musí obsahovat údaje společné všem vydávaným svazkům

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E
Národní technická knihovna
National Technical Library

210 mm

Příklady takových záznamů

Seriálový popis

Z dějin rozhlasu, televize a filmu

<http://bit.ly/71fmBJ>

V katalogu NK ČR – záznam konference „Knihovny současnosti“

Vstupní rozbor dokumentu – odpověď na otázky hledáme v
pramenech popisu

1. Je to monografie nebo seriál?
2. Kdo je autor knihy? **Titulní list**
3. Je pro autora již zpracován autoritní záznam? Máme od tohoto autora již nějaké další dokumenty?
4. Jak se kniha hlavní, případně další, název?

Název – 245 MARC21

- Zdroj – titulní list
- Název
- Další údaje o názvu (podnázev, souběžný název)
- Název části

Variantní názvy – 246 MARC21

- Část názvu, název části
- Souběžný název
- Rozlišovací název (u pokračujících zdrojů)
- Další variantní název
- Obálkový název
- Název na doplňkové titulní stránce
- Hlavičkový název
- Živé záhlaví - Název, obvykle zkrácený, který se opakuje na každé straně textu, tj. na každé stránce textu je uvedena zkrácená forma názvu z titulní strany.

4. Záchytné body katalogizátora

- Časopis = číslo nebo datum
- ISSN, ISBN – zdroj celý dokument nebo externí zdroj
- Pozor i edice může mít ISSN a ISBN zároveň
- Máme v katalogu již podobný dokument? Např. předchozí vydání, knihu ze stejné edice?
- Přílohy – co je příloha a co hlavní dokument? Kniha + CD? Mapa a brožurka?

Při rozhodování sporných případů hledáme odpověď v... *uvedené pořadí není přesně dané, spíše doporučené:*

1. Institucionální katalogizační politice, která reflektuje potřeby vašich uživatelů a ustálenou praxi.
2. Pravidla vydaná NK ČR
3. Dotazy v katalogizaci
4. Referenční katalog, především katalogy národních knihoven
5. Radíme se s kolegy
6. Kontaktujte vydavatele knihy

Rady „tety Běty“:

- Pokud řešení problému neobsahovala institucionální katalogizační politika – řešení zdokumentujte!
- Respektujte autority
- Kreativita až na posledním místě 😊
- Pamatujte si svá vlastní rozhodnutí

Autor, pole 100 nebo pole 700

-Autoritní záznamy

-Korporace, instituce

-V záznamu může být pouze jedenkrát pole 100 NEBO 110 NEBO pole 111

Vedlejší záhlaví – další původci, spoluautoři – 700,710,711

-Existují i knihy bez autora (takový záznam pak má **vedlejší záhlaví** z pole 245)

Zdroj popisu – titulní strana dále ostatní preliminária, tiráž

Autor, pole 100 nebo pole 700

- Biografická data jsou nedílnou součástí jména, není to nic „navíc“, ale zpřesnění konkrétní entity
- Kod role \$4 – třípísmenná zkratka – vztah entity k dílu (aut=autor, ill=ilustrátor, trl=překladatel. Pozor zkratky nejsou volné – soupis zkratek – příloha Z MARC21 (celkem 20 stran zkratek viz <http://www.caslin.cz/spoluprace/standardy/kody-rol-marc/view>)
- Obecné pravidlo pro zápis jména

Příjmení, křestní jméno, datum narození-datum úmrtí – více viz pravidla pro authority

- Podpole \$7 – číslo národní authority, pouze v záznamech ČR, propojuje na národní autoritní databázi

Autory i pro pole 700 doporučuji čerpáme z titulního listu

Pokud jsou uvedeni i na jiném místě v knize – pak hranaté závorky.

Hranaté závorky vždy ohraničují údaje mimo hlavní prameny popisu, dokonce odhadnuté ☺

Např.

Němcová, Božena, 1820-1862

Contes tchèques / une sélection des plus beaux contes populaires recueillis par Božena Němcová et Karel

Jaromír Erben ; illustrations de Lucie Müllerová ; [traduit de l'original allemand par Didier

Debord]. -- [Praha] : Vitalis, 2008. -- 115 s. : barev. il. ; 26 cm

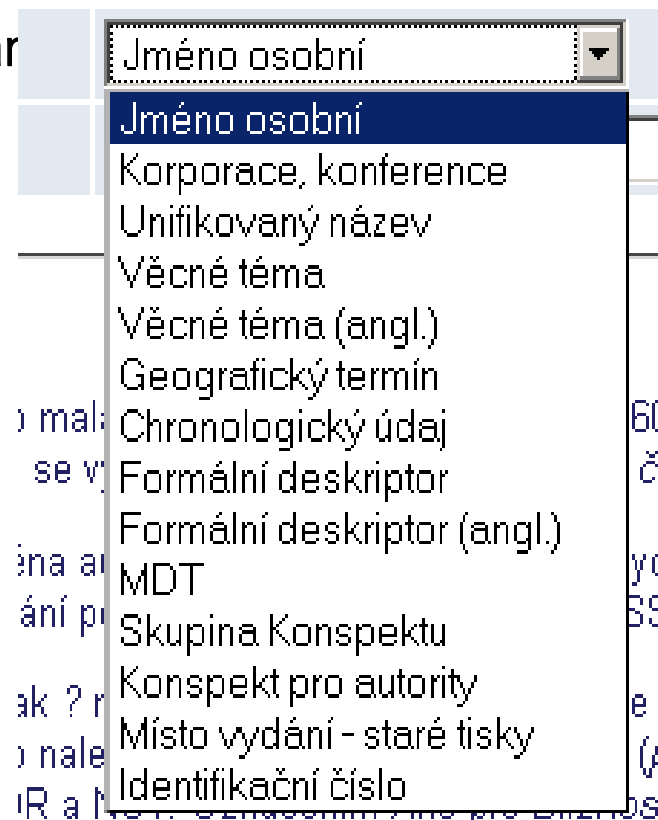
ISBN 978-80-7253-277-3 (váz.)

Vazba mezi autoritním záznamem a bibliografickým záznamem

1. Najděte v katalogu NK ČR záznam ISBN 80-7253-072-0
2. Kde všude najdeme vazbu na autoritní záznam?

Připomínám, že autoritní záznam lze najít pro:

3. Najděte v záznamu:

Analýza záznamu.:

1. Najděte v záznamu – kód NK ČR převzatý z mezinárodního kódovníku organizací (viz <http://www.loc.gov/marc/organizations/orgshome.html>)
2. Kód Konspektu, z čeho se skládá?
3. MDT
4. Autoritní forma jména autorky, z jakých polí se skládá?
5. Unifikovaný název
6. Jméno překladatele – autoritní tvar
7. Unifikovaný název edice

Hledání v autoritních souborech

Najděte autoritní tvar jména autora:

Bo Lienauosuwa

Kareru Chapekku

Jaraslau Gašak

Džejn Osten

Hledání v autoritních souborech

Najděte autoritní jména korporace:

Konference Infórum

Ústav klinické farmakologie Fakulty zdravotnických studií
Ostravské univerzity

Klinika dětské neurologie v Dětské nemocnici v Brně (viz
záznam SYSNO nlk20020117872)

Hudební skupina Zelenáči

Vydání – MARC21 250

- dotisky

-reprinty

-vydání na jiném médiu – print book x e-book

Zdroj popisu –titulní strana, ostatní preliminária,
tiráž

Nakladatelské údaje

- Místo vydání = nejčastěji město
- Více míst vydání – pouze první
- Název nakladatele – nejkratší forma (vynechat Ltd., s.r.o.) – není standardizovaný
autoritní slovník = psát jak je uvedeno v dokumentu
- Vzácné a historické tisky
- U šedé literatury může být autor i nakladatel stejný.
- U kvalifikačních prací se neuvádí místo ani nakladatel, pouze rok.
- U pokračujících a integračních děl se mění vydavatel – opakuje se pole vydavatel, ale záznam se nemění.

Zdroj popisu – titulní strana ostatní preliminária, tiráž

Datum vydání

- Vždy určit, alespoň přibližně
- V poli 008 pro systém, v poli 260 „jak je v knize“ (např. c2006, pokud je údaj z copyrightu)

Zdroj popisu – titulní strana, ostatní preliminária, tiráž

Edice

Od 1. 1. 2010 změna – zápis edice pro vyhledávání

Pole 490 1 a zároveň pole 830

- Existuje více stejnojmenných edic od různých nakladatelů
- Pokud má mít edice správnou funkci selekčního údaje, nutné zapisovat stejně. ISSN edice není ISSN dokumentu!

Standardní čísla

ISSN

ISBN

Číslo České národní bibliografie – pole 015/MARC21

Číslo OCoLC – 035/MARC21

Identifikátor digitalizovaného díla

JEDINEČNOST

Pole 910

-Pole národního užití (toto pole může mít v jiné zemi jiný význam) více viz

www.nkp.cz – O knihovně – Odborné činnosti – Zpracování fondů

Informativní materiály

Pole bloku 9XX

[MARC 21 - UNIMARC : bibliografický formát. Národní pole a podpole, interní pole a podpole NKP \(E. Lichtenbergová, 24.2.2010\) a podrobnější popis ve wordu zde](#)

[MARC 21 - UNIMARC/Autority : pole a podpole pro národní použití \(E. Lichtenbergová, 22. 1. 2009\)](#)

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E

Národní technická knihovna
National Technical Library

210 mm

Pole 910

Sigla – viz ADR - Adresář knihoven a informačních institucí v ČR

Signatura – dostupnost knihy v konkrétní knihovně

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E

Národní technická knihovna
National Technical Library

210 mm

Děkuji za pozornost

Dotazy?

Nebo raději píšete e-maily?

radka.rimanova@techlib.cz

Nebo raději voláte?

+420 232 002 410

Nebo si to chcete ještě rozmyslet?

Máte možnost. Uvidíme se za týden...

